

PROGRAM EDUKACYJI LEŚNEJ

ROK W LESIE

Co w trawie piszczy....

Sporządziła: Monika Pasterak

Zatwierdził:

Nadleśniczy Nadleśnictwa Świerklaniec

Piotr Chrzęszczyk

Świerklaniec, 21.03.2023

1. Czas realizacji projektu: od 01.04.2023 do 30.06.2024r.

W w/w okresie planuje się przeprowadzenie warsztatów w formie:

- kameralnej (na terenie szkoły/przedszkola)
- terenowej (na terenie leśnym Nadleśnictwa Świerklaniec)
- akcji sprzątnięcia lasu
- akcji sadzenia lasu

Terminy szczegółowe zostaną ustalone w porozumieniu z nauczycielami/opiekunami grup na podstawie załączonego formularza zgłoszeniowego.

2. Wielkość grup

Pojedyncza grupa nie powinna być większa niż 25 osób (w tym opiekunowie)

3. Adresaci warsztatów:

Przedszkola:

- grupy młodsze (3-4l)
- grupy średnie (4-5l)
- grupy starsze (5-6l)

Szkoły Podstawowe:

- klasy 1-3
- klasy 4-6
- klasy 7-8

Szkoły średnie/studenci/dorośli

-tematy do indywidualnego uzgodnienia i omówienia z nauczycielami/zainteresowanymi.

Uczestnikami mogą być osoby niepełnosprawne po wcześniejszym uzgodnieniu z organizatorem warsztatów.

W zajęciach zostanie wykorzystany nowoczesny sprzęt m.in. binokular, zestaw multimedialny w związku z powyższym zobowiązuje się nauczycieli/opiekunów o zachowanie zasad bezpiecznego korzystania z w/w sprzętu.

4. Cele wiodące programu warsztatów edukacyjnych:

- rozwijanie zainteresowań i wiedzy o ekosystemach leśnych w różnych porach roku
- kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa i właściwego stosunku do lasu oraz do czynności gospodarczych wykonywanych w lesie przez leśników oraz myśliwych.
- podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z zasobów i funkcji lasu
- budowa zaufania społeczeństwa do przedstawicieli LP
- promowanie walorów przyrodniczych, ekologicznych oraz turystycznych na terenie lasów świerkłanieckich
- uwrażliwienie społeczeństwa na problemy ekologiczne

- ochrona i zachowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych
- kształtowanie postaw proekologicznych w środowisku lokalnym
- mobilizacja młodzieży do akcji społecznych, współpracy, rozwijania umiejętności kooperacyjnych
- próba zaspokojenia „deficytu natury” najmłodszych uczestników programu

5. Środki dydaktyczne: lupy, atlasy, busole, lornetki, zeszyty ćwiczeń dla poszczególnych grup, średnicomierze, wysokościomierze, mapy, artykuły papiernicze, sprzęt multimedialny, binokular, sprzęt survivalowy, zestawy owadów, zestawy do samodzielnego złożenia (np. hotel dla owadów)

6. Zadania szkoły/przedszkola

- Przygotowanie uczniów/przedszkolaków do tematu warsztatów - wprowadzenie
- Współudział nauczycieli w tworzeniu warsztatów
- Zapewnienie miejsca do cz. kameralnej

7. Przebieg zajęć – cz. Kameralna

Grupa przedszkolna:

„Witaj wiosno”

1. Jak ubrać się na wycieczkę do lasu?
2. Po czym rozpoznajemy nadejście wiosny?
3. Jakie przejawy wiosny zaobserwowaliście do tej pory?
4. Zagrożenia w lesie – ogień, śmieci
5. Kleszcze

Warsztaty – wyciągamy kleszcze

Dyskusja

Dzieci dostają karty zadań w formie przyrodniczych kolorowanek.

Poczęstunek.

Grupa szkolna (SP klasa 1-3)

„Pierwsze oznaki wiosny”

1. Jak ubrać się na wycieczkę do lasu?
2. Jak zachowują się zwierzęta i rośliny z nadejściem pierwszych dni wiosny?
3. Jakie przejawy wiosny zaobserwowaliście do tej pory?
4. Zagrożenia w lesie – ogień, śmieci..
5. Kleszcz

Praca w grupach

Warsztaty z wyciągania kleszczy.

Podsumowanie warsztatów – wykonanie kleszcza z balonów i rurek.

Poczęstunek.

Grupa szkolna (SP klasa 4-6)

„Pierwsze oznaki wiosny”

1. Zasady prawidłowego zachowania w lesie.

2. Jak zachowują się zwierzęta i rośliny z nadejściem pierwszych dni wiosny?
3. Przegląd roślin leśnych charakterystycznych dla okresu wiosennego.
4. Praca leśnika wiosną.
5. Zagrożenia w lesie – ogień, śmieci...
6. Kleszcze

Praca w grupach

Nauczyciele dzielą uczniów na grupy 3-5osobowe. Każda z grup otrzymuje pomarańcze z której wyciąga kleszcze (szpilki)

Poczęstunek.

Grupa szkolna (SP klasa 7-8)

„Prace wiosenne – na co zwracamy uwagę”

1. Zasady prawidłowego zachowania w lesie.
2. Praca leśnika wiosną.
3. Zagrożenia w lesie – ogień, śmieci...
4. Kleszcze

Praca w grupach

Nauczyciele dzielą uczniów na grupy 3-5osobowe. Każda z grup otrzymuje pomarańcze z której wyciąga kleszcze (szpilki)

Poczęstunek.

Grupa przedszkolna:

„Owady w lesie i nie tylko ”

Omówienie tematów:

1. Jak zachować się w lesie
2. Jakie owady możemy spotkać w lesie i nie tylko
3. Czy owady są pożyteczne czy szkodliwe

Robimy hotel dla owadów.

Poczęstunek

Grupa szkolna (SP klasa 1-3)

„Owady w lesie i nie tylko ”

Omówienie tematów:

1. Jak zachować się w lesie
2. Jakie owady możemy spotkać w lesie i nie tylko
3. Czy owady są pożyteczne czy szkodliwe
4. Rozwój owadów

Robimy hotel dla owadów.

Poczęstunek

Grupa szkolna (SP klasa 4-6)

„Mrówki i pszczoły

Omówienie tematów:

1. Jak zachować się w lesie
2. Jakie owady możemy spotkać w lesie i nie tylko
3. Czy owady są pożyteczne czy szkodliwe
4. Rozwój owadów
5. Mrówki i pszczoły

Robimy hotel dla owadów.

Poczęstunek

Grupa szkolna (SP klasa 7-8)

„Mrówki i pszczoły

Omówienie tematów:

1. Jak zachować się w lesie
2. Jakie owady możemy spotkać w lesie i nie tylko
3. Czy owady są pożyteczne czy szkodliwe
4. Rozwój owadów
5. Mrówki i pszczoły

Dyskusja. Wykonanie świeczek z węzy pszczelej.

Poczęstunek

Grupa przedszkolna:

„Owad nie robał”

1. Czym są owady, po czym je poznać
2. Jakie znacie owady, co o nich wiecie,,,
3. Czy pszczoły to owady?

Projektujemy ul.

Poczęstunek

Grupa szkolna (SP klasa 1-3)

„ Owad nie robak”

1. Jak zachować się w lesie?
2. Charakterystyka owadów jako najbardziej różnorodnej grupy zwierząt.
3. Omówienie roli owadów w otaczającym świecie.
4. Pszczoła jako przykład pożytecznych owadów

Dyskusja. Wykonanie świeczek z węzy pszczelej.

Poczęstunek

Grupa szkolna (SP klasa 4-6)

„ Owad twór doskonały?”

1. Jak zachować się w lesie?
2. Charakterystyk owadów i ich podstawowej morfologii
3. Rodzime owady
4. Rola owadów

Nauczyciel dzieli uczniów na grupy 3-5osobowe. Na podstawie folderu o owadach każda grupa opracowuje charakterystykę wylosowanego owada (rysunek, opis), na zakończenie przedstawia pozostałym grupom.

Poczęstunek

Grupa szkolna (SP klasa 7-8)

„Owad twór doskonały?”

1. Jak zachować się w lesie?
2. Charakterystyk owadów i ich podstawowej morfologii
3. Rodzime owady
4. Rola owadów

Nauczyciel dzieli uczniów na grupy 3-5osobowe. Na podstawie klucza do rozpoznawania owadów (ew. folderu o owadach) każda grupa opracowuje charakterystykę wylosowanego owada, na zakończenie przedstawia pozostałym grupom.

Poczęstunek

Dodatkowe tematy warsztatów:

1. Tropy a ślady
2. Leśnik a leśniczy
3. Od nasionka do deski
4. Dokarmianie zwierząt zimą – robimy karmniki
5. Chojnka dla zwierząt
6. Jesienne liście – dlaczego są kolorowe?
7. Szychy, szyszki i szyszunie
8. Jak nie zgubić się w lesie?

Grupa szkolna (SP klasa 7-8)

8. Przebieg zajęć – cz. terenowa

Grupa przedszkolna:

„O czym szepcze wiosną las?”

Omówienie tematów:

1. Przypomnienie prawidłowego zachowania w lesie
2. Mieszkańcy lasu i ich potrzeby wiosną
3. Zagrożenia w lesie – ogień, kleszcze

4. Prace wykonywane wiosną w lesie przez leśników
5. Bądź odpowiedzialny , bądź przyjacielem lasu

Spacer po lesie i obserwacje zmian zachodzących w przyrodzie:

1. szukanie owadów
2. wspólne rozpoznawanie owadów
3. podsumowanie obserwacji

Przerwa na spożycie posiłku

Podsumowanie zajęć:

Dzieci podają przykłady tego co mogą zrobić, aby rośliny i zwierzęta leśne były zawsze szczęśliwe.

Grupa szkolna (SP klasa 1-3)

„Oznaki wiosny”

Omówienie tematów:

1. Przypomnienie prawidłowego zachowania w lesie
2. Bądź odpowiedzialny, bądź przyjacielem lasu – śmieci w lesie
3. Co symbolizuje wiosna i po czym rozpoznajemy nadejście wiosny?
4. Jakie przejawy wiosny zaobserwowaliście do tej pory?
5. Zagrożenia w lesie – ogień, kleszcze
6. Prace wykonywane wiosną w lesie przez leśników

Spacer po lesie i obserwacje zmian zachodzących w przyrodzie:

1. Każde z dzieci ma za zadanie odnaleźć jedną oznakę wiosny (para dzieci otrzymuje lupę, siatkę na owady)
2. Wspólnie omawia się kolejne symptomy wiosny
3. Poznawanie wiosny innymi zmysłami:
 - Uczniowie dobierają się w pary mają za zadanie zarówno słuchem jak i węchem i dotykiem obserwować las
4. Podsumowanie obserwacji
 - Jakie odgłosy
 - Jaki zapach itd.

Przerwa na spożycie posiłku

Podsumowanie zajęć

Grupa szkolna (SP klasa 4-8)

„Szukamy śladów wiosny w lesie i nie tylko”

Omówienie tematów:

1. Przypomnienie prawidłowego zachowania w lesie (śmieci, ogień, wjazd do lasu)
2. Jakie przejawy wiosny zaobserwowaliście do tej pory?
3. Zagrożenia w lesie – ogień, kleszcze
4. Prace wykonywane wiosną w lesie przez leśników

Podczas spaceru:

Podzielenie uczniów na grupy 2-3osobowe, wykonanie płachtowania w celu sprawdzenia występowania kleszczy w różnych częściach lasu

Podsumowanie:

- Co to jest kleszcz
- Gdzie najczęściej można spotkać
- Jak się zabezpieczyć

Przerwa na poczęstunek

Grupa przedszkolna:

„Leśna rodzinka”

Omówienie tematów:

1. Przypomnienie prawidłowego zachowania w lesie
2. Prace wykonywane latem w lesie przez leśników
3. Co możemy spotkać pod stopami

Podczas spaceru:

Dzieci spacerując przyglądają się wszystkiemu co znajdzie się pod stopami – zbierają skarby natury, obserwują owady, pajęczaki itd

Przy wiacie edukacyjnej:

Wykonanie z zebranych kamyczków, szyszek, żołądździ – żuka leśnego.

Grupa szkolna (SP klasa 1-3)

„Leśna rodzinka”

Omówienie tematów:

1. Przypomnienie prawidłowego zachowania w lesie
2. Prace wykonywane latem w lesie przez leśników
3. Co możemy spotkać pod stopami

Podczas spaceru:

Nauczyciel dzieli uczniów na grupy 5-6osobowe, każda z grup otrzymuje ołówki, kredki, karty pracy. Zadaniem jest wykonanie portretu jednego z owadów z karty pracy na podstawie obserwacji podczas spaceru .

Przy wiacie edukacyjnej:

Każda z grup przedstawia swojego owadziego przyjaciela na podstawie rysunków czy opisów. Całość zostaje szczegółowo uzupełniona przez leśnika.

Przerwa na poczęstunek

Podziękowanie i zaproszenie do kolejnych warsztatów z cyklu rok w lesie.

Grupa szkolna (SP klasa 4-6)

„Mrówki w lesie”

Omówienie tematów:

1. Przypomnienie prawidłowego zachowania w lesie
2. Prace wykonywane latem w lesie przez leśników
3. Znaczenie zwierząt w lesie?
4. Mrówki

Podczas spaceru:

Nauczyciel dzieli uczniów na zespoły zadaniowe i rozdaje im ołówki, kredki i karty pracy:

Zespół 1 –opisuje mrowisko

Zespół 2- opisuje mrówkę

Zespół 3 –opisuje zachowanie mrówek

W czasie spaceru uczniowie obserwują mrówki oraz szukają mrowiska. Zbierają i prezentują wyniki pracy w karcie pracy

Przy wiacie edukacyjnej:

Prezentacja wyników, dyskusja i wyciągnięcie wniosków

Zakończenie spotkania poczęstunkiem przy ognisku

Grupa szkolna (SP klasa 7-8)

„ Pożary lasów”

Omówienie tematów:

1. Przypomnienie prawidłowego zachowania w lesie
2. Prace wykonywane latem w lesie przez leśników
3. Pożar i przyczyny powstania?
4. Szkody jakie może wyrządzić ogień w lesie.

Podczas spaceru:

Nauczyciel dzieli uczniów na 2 zespoły zadaniowe

Zespół 1 – opisuje sposoby zabezpieczenia lasów przed pożarem

Zespół 2 – opisuje teren powstały po pożarze

Przy wiacie edukacyjnej:

Podsumowanie i uzupełnienie informacji, wymiana spostrzeżeń.

Zakończenie spotkania poczęstunkiem przy ognisku.

Grupa przedszkolna:

„Jesienne barwy”

Omówienie tematów:

1. Przypomnienie prawidłowego zachowania w lesie
2. Prace wykonywane jesienią w lesie przez leśników
3. Co się dzieje jesienią w lesie? Co robią owady? Gdzie śpią?

Dzieci podczas spaceru szukają owadów i obserwują je, również zbierają bukiety kolorowych liści (przy wiacie edukacyjnej wykonywane są jesienne kompozycje lub girlandy).

Zakończenie spotkania poczęstunkiem.

Grupa szkolna (SP klasa 1-3)

„ Idziemy na grzyby”

1. Przypomnienie prawidłowego zachowania w lesie
2. Prace wykonywane jesienią w lesie przez leśników
3. Jak zbierać grzyby?
4. Grzyby jadalne, niejadalne, trujące.

Podczas spaceru uczniowie zbierają grzyby.

Przy wiacie edukacyjnej

Omówienie w formie dyskusji grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących.

Wybór króla i królowej grzybobrania.

Zakończenie spotkania poczęstunkiem przy ognisku.

Grupa szkolna (SP klasa 4-6)

„ Grzybobranie”

1. Przypomnienie prawidłowego zachowania w lesie
2. Prace wykonywane jesienią w lesie przez leśników
3. Jak zbierać grzyby?
4. Grzyby jadalne, niejadalne, trujące.

Podczas spaceru uczniowie zbierają grzyby.

Przy wiacie edukacyjnej

Omówienie w formie dyskusji grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących.

Wybór króla i królowej grzybobrania.

Zakończenie spotkania poczęstunkiem przy ognisku.

Grupa szkolna (SP Klasa 7-8)

„ Grzybobranie”

1. Przypomnienie prawidłowego zachowania w lesie
2. Prace wykonywane jesienią w lesie przez leśników
3. Jak zbierać grzyby?
4. Grzyby jadalne, niejadalne, trujące.

Podczas spaceru uczniowie zbierają grzyby.

Przy wiacie edukacyjnej

Omówienie w formie dyskusji grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących.

Wybór króla i królowej grzybobrania.

Zakończenie spotkania poczęstunkiem przy ognisku.

Grupa przedszkolna:

„ Choinka dla zwierząt”

Omówienie tematów:

1. Zwierzęta zimą
2. Choinki bożonarodzeniowe

Podczas spaceru dzieci rozwieszają karmę dla ptaków

Poczęstunek

Po powrocie do przedszkola, dzieci mają za zadanie wykonać w dowolnej technice prace na temat zimy w lesie

Grupa szkolna (SP klasa 1-3)

„ Tropimy zwierzęta”

Omówienie tematów:

1. Zwierzęta zimą
2. Choinki bożonarodzeniowe
3. Tropy a ślady

Podczas spaceru uczniowie wyszukują tropy ślady bytowania zwierząt.

Dyskusja i omówienie charakterystycznych cech tropów.

Po powrocie do szkoły, na podstawie kart zadań uczniowie mają za zadanie scharakteryzować poszczególne tropy.

Zakończenie ogniskiem i poczęstunkiem

Grupa szkolna (SP klasa 4-6)

„Tropy a ślady”

Omówienie tematów:

1. Zwierzęta zimą
2. Tropy leśnych zwierząt
3. Ślady bytowania zwierząt

Podczas spaceru uczniowie wyszukują tropy, ślady bytowania zwierząt.

Dyskusja i omówienie charakterystycznych cech tropów.

Po powrocie do szkoły, na podstawie kart zadań uczniowie mają za zadanie dopasować zwierzę do tropu.

Zakończenie ogniskiem i poczęstunkiem

Grupa szkolna (SP klasa 7-8)

„Tropy a ślady”

Omówienie tematów:

1. Zwierzęta zimą
2. Tropy leśnych zwierząt
3. Ślady bytowania zwierząt

Podczas spaceru uczniowie wyszukują tropy, ślady bytowania zwierząt.

Dyskusja i omówienie charakterystycznych cech tropów.

Po powrocie do szkoły, na podstawie kart zadań uczniowie mają za zadanie dopasować zwierzę do tropu.

Zakończenie ogniskiem i poczęstunkiem

Program Akcji sadzimy:

- 1) Lokalizacja akcji – leśnictwo Truszczyca
- 2) Termin – kwiecień 2023 i/lub 2024
- 3) Spotkanie, rozdanie rękawiczek, szpadli/saperek, sadzonek. Przeszkolenie z zakresu BHP oraz prawidłowego sadzenia, podział na grupy 2-3osobowe.
- 4) Sadzenie
- 5) Podsumowanie akcji przy ognisku.

Program Akcji sprzątania:

- 1) Wytypowanie miejsc, w których przeprowadzona zostanie akcja sprzątania:
 - obręb Żyglinek leśnictwo Truszczyca
 - obręb Świerklaniec leśnictwo Świerklaniec,
 - bręb Świerklaniec -leśnictwo Wymysłów
 - obręb Brynica – leśnictwo Imielów

- 2) Ustalenie terminów: w okresie wiosennym 2023 oraz 2024.
- 3) Spotkanie, rozdanie rękawiczek, worków, chwytaków. Przeszkolenie z zakresu BHP.
Rozdzielenie prac
- 4) Zbieranie śmieci z terenów leśnych
- 5) Podsumowanie przy ognisku z pogadanką o tematyce leśnej.

Program spotkania podsumowującego projekt:

- 1) Przeprowadzenie biegu przyrodnika (bieg na orientację z przyrodniczymi zadaniami do wykonania)
- 2) Zajęcia z survivalu (budowanie szałas, studni parowej, rozpalanie ogniska, gotowanie wody na leśną herbatę)
- 3) Zajęcia artystyczno-plastyczne w wiacie edukacyjnej (Las w słoiku, leśne drewnienka, leśna girlanda, gliniane odznaki)
- 4) Zajęcia sportowe przy wiacie edukacyjnej
- 5) Podsumowanie przy wspólnej biesiadzie i ognisku.